MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2019. január 19. 10:00 óra

NÉV:_____

SZÜLETÉSI ÉV:☐☐☐☐ HÓ:☐☐ NAP:☐☐

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!
Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál,
a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

LIVEWORKSHEETS

1. Fejezd ki a megadott jelentéseket egy olyan szóval, amely tartalmazza a TÁR betűsort! Írd a megfelelő szót a pontvonalra! a ☐

A) országokat elválasztó képzeletbeli vonal: .....

B) megbeszél, tanácskozik: .....

C) húros, pengetős hangszer: .....

2. Alkoss az alábbi szó betűiből egy-egy olyan toldalék nélküli szót, amely megfelel a leírásnak! Nem kell felhasználni minden betűt. a ☐

hempereg

A) két szótagos ige: .....

B) két szótagos köznév: .....

C) igekötő: .....

3. Előfordul, hogy két szólásnak, közmondásnak hasonló a jelentése. A megadott példák közül a megfelelő helyre írd be a hasonló jelentésű szólások betűjelét! Vigyázz, három szólás kimarad! a ☐ b ☐ c ☐

a hasonló jelentés	az egyik szólás betűjele	a másik szólás betűjele
a) túlzásba esik		
b) gyanús dolgot csinál, gyanúsan viselkedik		
c) egyformák		

A) Kenyérre lehet kenni.

B) Átesik a ló másik oldalára.

C) Az egyik 19, a másik egy híján 20.

D) Valami van a füle mögött.

E) Egyik kutya, másik eb.

F) Kerülgeti, mint macska a forró kását.

G) Nyílt kártyákkal játszik.

H) Vaj van a fején.

I) Túllő a célon.

2019. január 19.

LIVEWORKSHEETS

4. a) A felsorolt szavak közül keress **egy-egy helyes** példát az alábbi meghatározásokra, és írd be azokat a táblázat megfelelő helyére!

A választható szavak:

szárnyal, vállal, tett, bűntett, mondat, irat

-val, -vel ragos főnév	
műveltető ige	
főnév és múlt idejű ige is lehet	
vegyes hangrendű képzett főnév	

a	
b	
c	

b) Húzd alá az alábbi mondatokban az **alanyt**!

A) Egy fenékkel nem lehet két lovat megülni.

B) A haja szála sem görbül meg.

c) Húzd alá az alábbi mondatokban az **állítmányt**!

A) Sötétben minden tehén fekete.

B) Semmi jónak nem vagyok az elrontója.

5. Melyik írásmód a helyes?

Írj középre **1**-est, ha az első, **2**-est, ha a második, **x**-et, ha mindkét alak helyes!

a)	kiált		kiállt
b)	elöl		elől
c)	%-al		%-kal
d)	dicsér		dícsér
e)	muszáj		muszály
f)	játszanak		játsszanak

a	
b	
c	
d	
e	
f	

LIVEWORKSHEETS

6. Olvasd el figyelmesen a következő állításokat! | a

Tegnap a bátyámmal és a barátommal moziban voltam.
A film nem tetszett nekem, mert nagyon elfáradok, ha a hallott idegen szöveget nekem kell lefordítani.
A főszereplő színész ugyan a barátom kedvence, de én még egy filmben sem láttam.

A fenti mondatok alapján a következő állítások közül melyek igazak **biztosan**? Karikázd be ezeknek az állításoknak a betűjelét! Vigyázz, a rossz megoldásokért pontlevonás jár!

A) A barátomnak tetszett a film.
B) A főszereplő színészt mindnyájan ismertük.
C) A testvérem, akivel moziban voltam, idősebb nálam.
D) A barátomnak nem az a kedvenc színésze, aki nekem.
E) A barátom rendszeresen jár moziba.
F) Nem szinkronizált filmet láttunk.

7. Az alábbi mondatok a hangsúlytól függően pozitív vagy negatív jelentésűek is lehetnek. A megadott értelmezések betűjelét írd a táblázat megfelelő helyére! Mindenhová egy betűt kell írnod. | a | b | c

	pozitív	negatív
a) Már megjöttél?		
b) Én nem így készítem a lecsót.		
c) Nagyon különös, amit mondasz.		

A) Kérlek, taníts meg, te hogyan készíted!
B) Még nem számítottam rád.
C) A helyedben én ezt a kérdést alaposabban átgondolnám.
D) Végre itt vagy!
E) Jobb lett volna, ha megkérdezed, én hogyan csinálom.
F) Lehet, hogy mégis neked van igazad.

LIVEWORKSHEETS

a	
b	
c	
d	

8. Olvasd el figyelmesen Radnóti Miklós versét, majd oldd meg a rá vonatkozó feladatokat!

Alszik a szív és alszik a szívben az aggodalom,
alszik a pókháló közelében a légy a falon;
csönd van a házban, az éber egér se kapargál,
alszik a kert, a faág, a fatörzsben a harkály,
kasban a méh, rózsában a rózsabogár,
alszik a pergő búzaszemekben a nyár,
alszik a holdban a láng, hideg érem az égen;
fölkel az ősz és lopni lopakszik az éjben.

a) Az alábbi kifejezések közül melyik **kettő** illik leginkább a versre? Húzd alá ezeket!

hajnalodik / éjszaka / vihar előtt / napfogyatkozás / nyárutó

b) Melyik az a költői eszköz, amelyik **nem jellemző** a versre? Húzd alá a megfelelőt!

halmozás (felsorolás), megszemélyesítés, ismétlés, hasonlat

c) Jelöld meg aláhúzással az alábbi állítások közül az **egyetlen hamisat**!

A vers hexameterekből áll, a sorok végén páros rímekkel.

A „hideg érem" kifejezés a versben a hold metaforája.

A versben kevés a mozgást jelentő ige, s ez a művet inkább leíró jellegűvé teszi.

d) A versben egyszerre van jelen a nyugalom és a nyugtalanság. Indokold ezt az állítást egy-két mondatban a saját szavaiddal!

.....

.....

.....

LIVEWORKSHEETS

9. Olvasd el figyelmesen az alábbi szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

Luca-napi népszokások

(1) Szent Luca a legenda szerint keresztény hitéért halt vértanúhalált, neve a latin *„lux”*, azaz fény szóból származik. Ünnepnapja a Gergely-naptár bevezetése előtt az esztendő legrövidebb napja, egyúttal a téli napforduló kezdete volt. Ezért december 13-a tele van olyan tilalmakkal, jóslásokkal, amelyek befolyással vannak a következő esztendőre.

(2) A magyar néphit szerint Luca alakja kettős, egyrészt kapcsolatos a legendabeli Szent Lucával, másrészt egy boszorkányszerű, rontó nőalakkal. Ez utóbbi kísértetszerű jelenség, aki emberek, állatok kárát okozhatja. Ezért Luca napját az egész magyar nyelvterületen gonoszjáró napnak tartották, így különösen a boszorkányok rontása ellen kellett védekezni.

(3) Kevés olyan jeles nap van, amelyhez annyi szokás, hiedelem, jóslás, tiltás kapcsolódna, mint december 13-ához. Ez a nap éppúgy alkalmas volt termékenység varázslására, mint házasság- és időjóslásra vagy bizonyos női munkák tiltására, ez utóbbi azt jelentette, hogy Luca napján régen tilos volt fonni, sütni, mosni.

(4) A Luca-naptár szerint a következő esztendő januárjában olyan idő lesz, mint Luca napján, februárban olyan, mint Luca másnapján, és így tovább egészen karácsonyig, ami a következő decemberi időjárásra utal. Az időjárásra a székelyek hagymából jósoltak. A vöröshagymából lefejtettek 12 réteget, ez az év egy-egy hónapjának felelt meg. Mindegyikbe egy kevés sót szórtak, s amelyikben elolvadt, az a hónap esősnek ígérkezett, a többi száraznak. Luca-napkor vetik a Luca-búzát, amely ha karácsonyra kizöldül, jó termés várható.

(5) Ehhez a naphoz kötődik a legismertebb hagyomány, a Luca-szék készítése. Ekkor kezdték el faragni, de minden nap csak egyetlen műveletet volt szabad rajta elvégezni, és karácsony szentestéjére kellett elkészülnie. Azon az éjszakán a misére magukkal vitték, hiszen ha ráálltak, megláthatták a boszorkányokat.

(6) Luca napjának hajnalán volt szokásban a lucázás vagy kotyolás, ilyenkor a gyerekek körbejárták a házakat, és szalmán térdepelve mondókákkal bő termést ígértek kisebb ajándékokért cserébe.

2019. január 19.

LIVEWORKSHEETS

Szabó T. Anna: Lucázás

Luca napján nincsen munka,
dolgoztatok eleget!
Ne mossatok, ne fonjatok,
ne süssetek kenyeret!

Luca napján kilenc fából
Luca-széket kezdjetek,
bikaszarvú boszorkányok,
mostantól reszkessenek!

Az év legsötétebb napján
egy kis tavasz kell nekünk:
Karácsonyra kizöldülő
Luca-búzát keltetünk!

Hidegen és sötétségen
győz a gyertya, győz a fény –
nincsen ördög, sem boszorkány
az angyalok ünnepén!

(A feladathoz igazított szöveg, forrásai: http://szabotanna.com/versek/gyerekversek; http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/neprajz; wikipedia.org/wiki/Luca-napi_szokások)

a) Írj le két olyan információt a Luca-nappal kapcsolatban, amelyik a versben és a prózai szövegben is szerepel!

1. információ: .....

2. információ: .....

b) A két szövegből kiderülnek a Luca-szék készítésének a szabályai. Írj le ezekből hármat!

.....

.....

.....

c) A 4. bekezdés alapján melyik hónap időjárása jósolható meg december 15-e időjárásából?

.....

d) Milyen ellentét van a Luca név jelentése és Luca napja között? Fogalmazd meg **egy mondatban!**

.....

.....

2019. január 19.

LIVEWORKSHEETS

e) Ezt az ellentétet **a versben** milyen szópárok (fogalompárok) fogalmazzák meg? Írj ki egy példát!

.....

f) A magyar néphit szerint milyen kettősséget hordoz Luca alakja?

.....

.....

g) A Luca-naphoz köthető állítások közül írd a megfelelő példa betűjelét az alábbi fogalmakhoz!

hiedelem: .....

jóslás: .....

tiltás: .....

A beírandó példák:

A) ezen a napon az asszonyok nem sütöttek kenyeret

B) a Luca-székről meglátni a boszorkányt

C) Luca-búza ültetése

h) Igaz vagy hamis? Karikázd be a megfelelőt!

A) Ha valaki december 13-án ráállt a Luca-székre, megláthatta a boszorkányokat.

IGAZ – HAMIS

B) Luca napja a Gergely-naptár szerint az év legrövidebb napja.

IGAZ – HAMIS

C) A gyerekek kisebb ajándékokat osztogatva járták körbe a házakat.

IGAZ – HAMIS

10. Egyesek szerint felnőttnek lenni sokkal jobb, mint gyereknek, mások ezt éppen fordítva gondolják. **10–12 mondatos** fogalmazásodban írj legalább 2-2 érvet mindkét állítás mellett, és fejtsd ki, hogy számodra melyik álláspont az elfogadhatóbb!

Figyelem! A 4 mondatnál rövidebb fogalmazás nem értékelhető! Ha a fogalmazás nem éri el a 10 mondatot, az jelentős pontlevonással jár.

a	
b	
c	
d	
e	

LIVEWORKSHEETS